

अथमजेंद्रयोक्षप्रारंभः

३३ वेदान्त

भार
कर्म
विभ

A5

श्रीगणेशायनमः॥ ॥ शतानीक उवाच ॥
मया हि देव देवस्थविष्णोरभिततेजसः॥ श्रुताः
संभूतयः सर्वाः गदतस्तव स्रजत ॥१॥ यदि प्रस
न्नो भगवाननुग्राह्यास्मि वायादि ॥ तदहं श्रोतु-
मिच्छामि नृणां दुःस्तमनाशनम् ॥२॥ स्वप्नादिषु
महाभाग दृश्यंते ये शतशः शतशः फलानि न प्रप-
च्छंति तद्गुणान्येव भार्गव ॥३॥ तादृक्पुण्यं पवि-
त्रं च नृणामतिशतप्रदम् ॥ दुष्टस्वप्नोपशमनं त-
न्मविस्तरतो वद ॥४॥ ॥ शतानीक उवाच ॥ ॥

ग- १

इदमेवमहाभागपृष्टवांश्चपितामहम् ॥ भीष्मं
धर्मभृतांश्चैषुंधर्मपुत्रोयुधिष्ठिरः ॥ ५ ॥ आद्यंपुरु
षमीशानंपुरुहूतंपुरातनम् ॥ ऋतमेकाक्षरंब्रह्म
व्यक्ताव्यक्तं सनातनम् ॥ ६ ॥ असञ्चासञ्चय-
द्विश्वं नित्यंसदसतः परम् ॥ परंपराणां परमंपु-
राणां परमव्ययम् ॥ ७ ॥ मांगल्यं मंगलं विष्णुं वरे
ण्यमनघं शक्तिम् ॥ नमस्कृत्य लृषी केशं चराच-
रगुरुं हरिम् ॥ ८ ॥ प्रवक्ष्यामि महापुण्यं सकृद्दे-
पायनस्य च ॥ घे नोक्तेन श्रुतेनापि नश्यते सर्वं

मो-

१

A5

पातकम् ॥ ९ ॥ नारायणसमो देवो न भूतो न भवि
ष्यति ॥ एतेन सत्यवाक्येन सर्वार्थान्साधयाम्यहम्
१० ॥ किंतस्य बहुभिर्मित्रैः किंतस्य बहुभिर्घ्नैः ॥ न
मो नारायणायतिमंत्रः सर्वार्थसाधकः ॥ ११ ॥ ज
जे बहुजं परमत्कदारं यद्दीपमध्ये स्तमात्मवंतम्
पराशराङ्गधवती महर्षेतरैर्मे नमो ज्ञानतमोनुदा
य ॥ १२ ॥ नमो भगवते तस्यै व्यासायामितते जसे
स्य प्रसादाद्दृक्ष्यामि नारायणकथामिमाम् १३
वैशंपायनमासीनं पुराणोक्तविचक्षणम् ॥ इम

ग-
२

मर्थसराजर्षिः पृष्टवान्जनमेजयः॥१४॥ ॥ज
नमेजयउवाच॥ किंजपन्मुच्यतेपापात्किंजप-
न्सर्वमश्नुते॥दुःस्वप्नाशनंपुण्यंश्रोतुमिच्छा
मिमानद॥१५॥वेशंषायनउवाच॥ ॥एवमेव
पुराग्रभ्यंपृष्टवांस्तेपितामहः॥र्षीष्यंयंत्रतिना-
श्रेष्ठंतंचाहंकथयामिते॥१६॥देवव्रतंमहाश्राज्ञस
र्वशास्त्रविशारदं॥विनयेनोपसंगम्यपर्यपृच्छ-
युधिष्ठिरः॥१७॥ ॥युधिष्ठिरउवा ॥दुःस्वप्
नाशनंश्रोतुमवेक्ष्यभरतर्षभ॥ प्रयतःकिंजपन्

श्री

२

जाप्यं विबुधः किमनुत्परेत् ॥ १८ ॥ यस्य कुर्यान्न
संस्कारं प्रातरुत्थाय मानवः ॥ किञ्च ध्यायेत् सत
तं किंपूज्यं वा भवेत्सदा ॥ १९ ॥ पितामहप्रसादेन
बुद्धिभेदो भवेन्न मे ॥ तदहं श्रोतुमिच्छामि ब्रूहि
नो वदतां वर ॥ २० ॥ ० ॥ श्रीभ्य उवाच ॥ ० ॥

शृणुराजन्नाहाबाहो कथयिष्ये हि शांतिकम् ॥
दुःस्वप्नदर्शने जाप्यं यद्दानित्यं समाहितैः ॥ २१ ॥
अत्राप्युदाहरंति ममितिहासं पुरातनम् ॥ गजेंद्रमो
क्षणं पुण्यं रुघ्ना स्यात्किञ्च कर्मणः ॥ २२ ॥ सर्वे

ग.
३

लमयः श्रीमान्स्थिकूटो नाम पर्वतः ॥ सुतः पर्व
 तराजस्य समैरोर्भास्करकृतेः ॥ २३ ॥ क्षीरोदज
 लवीच्युग्रेर्धोतामलशिलातलः ॥ उस्थितः साग
 रंभित्वा देवर्षिगणसेवितः ॥ २४ ॥ अप्सरोभिः
 परिचृतः श्रीमत्प्रस्रवणाकुलः ॥ गंधर्वैः किन्नरै
 र्यक्षैः सिद्धचारणपद्मैः ॥ २५ ॥ मृगैः सिंहैर्गजै
 र्द्वैश्रवतगात्रो विराजते ॥ पुन्नागैः कर्णिकारैश्च
 स्रुदिव्यैर्दिव्यपाटलैः ॥ २६ ॥ चूतनिंबकंदैश्च चं
 दनागरुचंपकैः ॥ शालैस्तालैस्तमालैश्चतरुभि

मो.

३

श्चार्जुनैस्तथा ॥ २७ ॥ बकुलैः कुंदपुष्पैश्च सरलैर्दं
वदारुभिः ॥ मंदारकुसुमैश्चान्यै पारिजातैश्च स
र्वशः ॥ २८ ॥ एवं बहुविधैर्वृक्षैः सर्वतः समलंक-
तः ॥ नानाधातुं कितैः शृंगैः प्रस्रवद्भिः समंततः ॥
२९ ॥ शोभितोरुचिरप्रख्यैः रुषीभिर्विस्तीर्णसा
नुभिः ॥ शृंगैः शारवाशृंगैः सिंहैर्मातंगैश्च सदा स
दैः ॥ ३० ॥ जीवजीवकसंघुष्टंचकोरशिशिनादित
म् ॥ तस्यैकंकांचनंशृंगंसेवतेयं दिवाकरः ॥ ३१
॥ नानापुष्पसमाकीर्णं नानाशृंगैः समाकुल

ग-
४

मू॥द्वितीयंराजतंशृंगंसेव्यतेयंनिशाकरः३२पां
दुरांबुदसंकाशंतुषारचयसन्निभम्॥कज्रेन्द्रनी
लवैर्दूर्यतेजोभिर्भासयन्भक्तः॥३३॥तृतीयंब्रह्म
सदनंप्रकृष्टंशृंगमुत्तमम्॥पद्मरागसमभरव्यंता
रांगणसमन्वितम्॥३४॥नैतत्कृतघ्नाःपश्यन्तिन
नृशंसाननास्तिकाः॥नातप्तपसोलोकेयेचपा
पकृतोजनाः॥३५॥नानाराधितगोविंदाःशैलंप
श्यन्तिमानवाः॥तस्थसानुमतःपृष्ठेसरःकांचन
पंकजम्॥३६॥कारंडवसभाकीर्णराजहंसोपशो

यो.

४

भितम् ॥ मत्तत्रमरसंघुष्टं चकोरशारिवनादित
म् ॥ ३७ ॥ कमलोत्पलकल्हारपुंडरीकोपशोभि
तम् ॥ कुमुदैः शतपत्रैश्चकांचनैः समलंकृतम् ॥
३८ ॥ पद्मैर्मरकतप्ररथैः पुष्पकांचनसंनिभैः
गुल्मैः कीचकवैणूनांसमंतात्परिवारितम् ॥ ३९
अत्यद्भुतं महास्थानं विचित्रशिवराकुलम् ॥ श
तयोजनविस्तीर्णं दशयोजनमायतम् ॥ ४० ॥ पं
चयोजनमूर्धानं सरणतत्प्रमाणतः ॥ हिमखंडो
दकं राजन्सखादममृतोपमम् ॥ ४१ ॥ त्रैलोक्ये

ग-
५

दृष्टपूर्वंचयत्तत्सरमनुत्तमम् ॥ सः प्रसन्नं सरोदि
व्यं देवानामपि दुर्लभम् ॥ ४२ ॥ स्वातेन द्विगुणं प्रो
क्तं शरद्यौरिव निर्मलम् ॥ उपाहाय देवानां सि-
द्ध्यार्जितपंकजम् ॥ ४३ ॥ तस्मिन्सरसि दुःशात्मा वि-
रूपो तर्जलाशयः ॥ आसीद्वाहोगजेन्द्राणां दुराधर्षो
महाबलः ॥ ४४ ॥ अथ दंतो ज्वलमुखः कदाचिद्भ्र-
जयूथपः ॥ आजगाम वृषाक्रांतः करेणुपरिवारि-
तः ॥ ४५ ॥ मदस्त्रावीजलाकांक्षीपादचारि च पर्व-
तः ॥ वासयन्मदगंधेन महानैरावतोपमः ४६

मो०

५

गजोत्संजनसंकाशोभदाञ्चलितलोचनः॥ तृषि
तःपानकामोयमवतीर्णश्चतत्सरः॥४७॥पि
वतस्तस्यतत्तोयं ग्राहश्चसमपद्यत॥ स्रनीलः
पंकजवनेयूथमध्यगतःकरी॥४८॥ गृहीतस्ते
नरौद्रेणाग्राहेणातिवलीयसा॥ पश्यंतीनांकरे
णूनांक्रोशंतीनां स्रदारुणम्॥४९॥ नीलयतेपं
कजवनेग्राहेणाव्यक्तमूर्तिना॥ गजोत्साकर्षतेती
रंग्राहश्चाकर्षतेजलम्॥५०॥ तयोर्युद्धंमहाघो
रंदिव्यं वर्षसहस्रकम्॥ वारुणैः संयुतः पाशैर्नि

म.
७

अथत्वगतिः कृतिः ॥ ५१ ॥ वेष्ट्यमानः सघोरैस्तपाशो
र्नागो हृदैस्तथा ॥ विस्फूर्जितमहाशक्तिर्विक्रो-
शंश्च महारवम् ॥ ५२ ॥ व्यथितः सनिरुत्साहो गृ-
हीतो घोरकर्मणा ॥ परमापदमापन्नो मनसा चिं-
तयेद्धरिम् ॥ ५३ ॥ सतु नागवरः श्रीमान्नारायण
परायणः ॥ तमेव शरणं देवं गतः सर्वात्मना तदा ॥
५४ ॥ एकाग्रो निगृहीतात्मविशब्देनांतरात्मना ॥
नैकजन्मांतराभ्यासाद्भक्तिमान्गरुडध्वजे ॥ ५५ ॥
नान्यं देवं महादेवात्सूजयामास केशवात् ॥ दिग्

मो.

७

बाहुंसर्वमूर्धानंभूपादंगगनोदरम् ॥ ५६ ॥ आ
दित्यचंद्रनयनमनंतंविश्वतोसुरवम् ॥ भूतात्मा
नंचमेघाभंशंखचक्रगदाधरम् ॥ ५७ ॥ सहस्र
शुभनामानमादिदेवमजंविष्णुम् ॥ संगृह्यपुष्क
राग्रैणकांचनंकमलोत्तमम् ॥ ५८ ॥ निवेद्यमन
साध्यात्वापूजांकृत्वाजनार्दने ॥ आपाद्दमोक्षम
न्विच्छन्गजस्तोत्रमुदीरयन् ॥ ५९ ॥ ॥ गजेन्द्र
उवाच ॥ ॥ ॐ नमो मूलप्रकृतये अजिताय महा
त्मने ॥ अनाश्रिताय देवाय निस्पृहाय नमो नमः

ग.
७

६०॥ नम आद्याय बीजाय आर्षेयाय प्रवर्तिने अ
नंताय च एकाय अव्यक्ताय नमो नमः ॥ ६१ ॥ नमो
गुह्याय गूढाय गुणाय गुणधर्मिणे ॥ अतर्क्याया
प्रमेयाय अतुलाय नमो नमः ॥ ६२ ॥ नमः शिवाय-
शांताय निश्चयाय यशस्विने ॥ सनातनाय पूर्वा
यपुराणाय नमो नमः ॥ ६३ ॥ नमो जगत्प्रतिष्ठाय
गोविंदाय नमो नमः ॥ नमो देवाधिदेवाय स्वप्ना
वाय नमो नमः ॥ ६४ ॥ नमो स्तूपद्वानाभाय सांख्ययो
गोद्भवाय च ॥ विश्वेश्वराय देवाय शिवाय हरये नमः

मो.

७

॥६५॥ नमोस्तुतस्मै देवाय निर्गुणाय गुणात्म
ने ॥ नारायणाय देवाय देवानां पतये नमः ॥
६६ ॥ नमो नमः कारणवासनाय नारायणाया
मित विक्रमाय ॥ श्रीशार्ङ्गचक्रासिगदाधराय
नमोस्तुतस्मै पुरुषोत्तमाय ॥ ६७ ॥ गुह्याय वेद
निलयाय महोदराय सिंहाय दैत्यनिधनाय चतु
र्भुजाय ॥ ब्रह्मैन्द्र रुद्र मुनिचारण संस्कृताय दे
वोत्तमाय वरदाय नमोऽस्तुताय ॥ ६८ ॥ नागै-
न्द्रभोगशायनासनसुप्रियाय गोक्षीरहेमशक

ग-
८

नीलपनोत्तमाय ॥ पीतांबराय मधुकैटभनाश
नाय विश्वाय चारुमुकुटाय नमोक्षराय ॥ ६९ ॥
नाभिप्रजातकमलासनसंस्कृताय क्षीरोदकार्णा
वनिकेतयशोधराय ॥ नानाविचित्रमुकुटांगद
भूषणाय योगेश्वराय विरजाय नमोवराय ॥
७० ॥ अन्तिप्रियाय वरदीप्तसुदर्शनाय स्फुल्ल-
रविंदविपुलाय तलोचनाय ॥ देवेंद्रविघ्नशम-
नोद्यतपौरुषाय योगेश्वराय वरदाय नमोवरा
य ॥ ७१ ॥ नारायणाय परलोकपरायणाय का-

सो-

८

लायकालकमलायतलोचनाय ॥ रामायराव-
णाविनाशरुतौद्यभायधीरायधीरतिलका-
यनमोवराय ॥ ७२ ॥ पद्मासनायमणिकुंड
लभूषणाय कंसांतकायशिशुपालविनाश
नाय ॥ गौवर्धनायसुरशत्रुनिकृंतनाय दामो
दरायवरदायनमोवराय ॥ ७३ ॥ ब्रह्माय-
नायत्रिदशायनायलोकैकनाथायहितात्म
नाय ॥ नारायणायार्तिविनाशनायमहावरा
हायनमस्करोमि ॥ ७४ ॥ कूटस्थमव्यक्त

ग.
९

मच्चिंत्यरूपं नारायणं कारणमादिदेवम् ॥
युगांतशेषंपुरुषंपु राणंतं वासुवंशरणंप्रप
द्ये ॥ ७५ ॥ अदृश्यमच्छेद्यमनंतमव्ययं महर्ष
यो ब्रह्ममयं सनातनं ॥ वदंतियं वैपुरुषंपु
रातनंतं वासु देवंशरणंप्रपद्ये ॥ ७६ ॥ उन्नि
ष्ठतस्तस्य जलोरुकुक्षेर्महावराहस्यमहीं
विदार्य ॥ विधुन्वतो वैदमयं शरीरं लोकांत
ररथं मुनयोगृणांति ॥ ७७ ॥ योगेश्वरंचारु
विचित्रमौलिं ज्ञेयं समस्तं प्रकृतेः सपस्तम्

मो.

९

क्षेत्रज्ञमात्मप्रभवंवरेण्यंतं वासुदेवं शरणं
प्रपद्ये ॥ ७८ ॥ कार्यक्रियाकारणमप्रमेयं
हिरण्यबाहुं वरपद्मनाभम् ॥ मह्यबलं वे
दविधिं सुशोक्तं तं वासुदेवं शरणं प्रपद्ये-
॥ ७९ ॥ किरीटकेयूरमहर्हनिष्कर्मण्युत्तमा
लंकृतसर्वगात्रम् ॥ पीतांबरं काञ्चनभाक्ति
चित्रं मालाधरं केशवमभ्युपैति ॥ ८० ॥ भवो
द्भवं वेदविदां वरिष्ठं योगात्मकं सारव्यविदां
वरिष्ठम् ॥ आदित्यचंद्राग्निवसुप्रभावं प्र

ग.
१०

पद्येच्युतमात्मवंतम् ॥ ८१ ॥ यदक्षरं ब्रह्म
वदंति सर्वगं निशम्य तन्मृत्युमुखात्प्रमुच्य
ते ॥ तमीश्वरं युक्तमनुत्तमैर्गुणैः शनातनं
लोकगुरुं नमाभि ॥ ८२ ॥ नमस्तस्मै वराह
यलीलयोद्भूते महीम् ॥ खुरमध्ये गतो य
स्य मेरुः खुरखुरायते ॥ ८३ ॥ श्रीवत्सांकं
महादेवं वेदगुह्यमनूपमं ॥ प्रपद्ये सूक्ष्मसु
खल्वरेण्यप्रभयप्रदम् ॥ ८४ ॥ प्रपद्ये सर्व
मृतानां निर्गुणं परमेश्वरम् ॥ प्रपद्ये मुक्त

मो०

१०

संगानां यतिनां परमांगतिम् ॥ ८५ ॥ भग
वंतं गुणाध्यक्षमक्षरं परमपदम् ॥ शरण्यं
शरणं भक्त्या प्रपद्ये भक्तवत्सलम् ॥ ८६ ॥
त्रिविक्रमं त्रिलोकेशं सर्वेषां प्रपितामहम् ॥
योगात्मानं महात्मानं प्रपद्ये हं जनार्दनम्
॥ ८७ ॥ आदिदेवमजं विष्णुं व्यक्ताव्यक्तस
नात्तनम् ॥ नारायणमणीयांसं प्रपद्ये ब्राह्म
णप्रियम् ॥ ८८ ॥ अकूपारायदेवाय नमः स
र्वमहाकृते ॥ प्रपद्ये देवदेवेशमणीयांसम

ग-
११

णोःसदा ॥ ८९ ॥ एकायलोकनाथायपरतः
परमात्मने ॥ नमः सहस्रशिरसेअनंताय
नमोनमः ॥ ९० ॥ तमेवपरमं देवमृषयोवेद
पारगाः ॥ कीर्तयन्ति च सर्वे वै ब्रह्मादीनां प
रायणम् ॥ ९१ ॥ नमस्ते पुंडरीकाक्षपत्ता
नामभयंकर ॥ सुब्रह्मण्यनमस्ते स्तत्राहि
मांशरणागतम् ॥ ९२ ॥ तावद्भवति मेदुः
खं चिंतासंसारसागरे ॥ यावत्कमलपत्रा
क्षं न स्मरामि जनार्दनम् ॥ ९३ ॥ ॥

मो०

११

१
सीष्वा उवाच ॥ ॥ भक्तिंतस्यतुसंचिं-
त्यनागस्यामोघसंस्तवान् ॥ प्रीतिमानप्त
वद्वाजंश्चुत्वाचक्रगदाधरः ॥ ९४ ॥ आरु
ह्यगरुडं विष्णु राजगामसुरोत्तमः ॥ साञ्चि
धं कल्पया मासतस्मिन्सरसिलोकधृक् ॥
९५ ॥ ग्राह्यस्तंगजे द्रुंचतं ग्राहंच जलाशया
त् ॥ उज्जहारा प्रमेयात्मातरसामधुसूद
नः ॥ ९६ ॥ जलस्थं दारया मासग्राहंच क्रे
णमाधवः ॥ मौचया मासनागं द्रुपाशोभ्यः

ग
१२

शरणागतम् ॥ ९७ ॥ सहिदेवलशापेन हूहू
गोधर्वमन्नमः ॥ इदमप्यपरंगुह्यं राजन्युष्य
तमं शृणु ॥ ९८ ॥ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥
॥ कथं शापो भवेत्तावद्गोधर्वस्य महात्म
नः ॥ एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं विस्तरेणापिताम
ह ॥ ९९ ॥ ॥ श्रीष्म उवाच ॥ ॥ य
थातौ शापितौ तेन देवलेन महात्मना ॥ हाहा
हूहू इति ख्यातौ गीतवाद्यविशारदौ ॥ १०० ॥
उवशीमेनकारं भातथान्ये चाप्सरी गणाः ॥

मी०

१२

शक्रस्यपुरतो राजनूचत्यंतेताः स्रमध्यमाः ॥
१ ॥ ततस्तुतौ गायमानौ गंधर्वौ राजसद्यनि ॥
अन्योन्यं कुर्वतुः स्वर्धो शक्रस्यपुरतस्थितौ ॥
२ ॥ आवयोरुभयोर्मध्येयः श्रेष्ठो गीतवाद्य-
योः ॥ तं वदस्व सरश्रेष्ठ ज्ञात्वा गीतस्य ल-
क्षणम् ॥ गंधर्वयोर्वचः श्रुत्वा प्रत्यवाच श-
तक्रतुः ॥ युवयोर्गीतवाद्येषु विशेषो नोपल-
क्ष्यते ॥ ४ ॥ एक एव मुनिश्रेष्ठो देवलो नाम-
नामतः ॥ युवयोः संशयच्छेत्ता भविष्यति

ग.
१४

शापंददौकुहोदेवलः समहातपाः ॥ तत-
स्तौशापितौ तेन देवलेन महात्मना ॥ १४ ॥
प्रणम्य शिरसा विप्रं गंधर्वा विदमूचतुः ॥ भू-
मंडलमतीत्यावां प्रसादं कुरु सुव्रत ॥ १५ ॥
निश्चयं कुरु विप्रेन्द्रयेन शापाद्दिमुच्यते ॥ त-
तस्तौ पुरुषो दृष्ट्वा उभौ शापमयादि तौ ॥ १६ ॥
प्रत्यवाच मुनिः श्रेष्ठगंधर्वाणां जयावहम्
मेरुपृष्ठे सरोरम्यं बहुवृक्षसमाकुलम् ॥ १७ ॥
नानापक्षिगणाद्यंच द्वितीय इव सागरः ॥

मो०

१४

तस्मिन्सरोवरेरस्येग्राहो नित्यं भविष्यति न
गोत्तमात् ॥ तयोर्मध्ये महच्छुद्धं भविष्यति सु
दारुणम् ॥ १९ ॥ ग्राहेणाकृष्यमाणस्तु गज
स्तोत्रं करिष्यति ॥ तं देवदेवदेशस्तुष्यंतेनात्र
संशयः ॥ २० ॥ ततो नारायणः प्रीतः श्लापा-
त्वां मोक्षयिष्यति ॥ इत्युक्त्वा ऋषिणा तेन व
रेणैतौ प्रसोदितौ ॥ २१ ॥ ग्राह्यमगमत्सो
थवधं प्राप्याद्वंगतः ॥ आपद्द्विसुक्तो युगप
द्गंगां धर्व एव च ॥ २३ ॥ तौ च स्वस्वं वपुः प्रा

ग
१६

दमन्ति मनुजमम् ॥ ३२ ॥ वैकुण्ठदुष्टदमनं सु-
त्तिदं मधुसूदनम् ॥ एतानि प्रातरुत्थाय संस्मरि-
ष्यन्ति ये नराः ॥ ३३ ॥ सर्वपापः प्रसुच्यंते विष्णु-
लोकमवाप्सुः ॥ ॥ श्रीभ्य उवाच ॥ ॥
एवमुक्त्वा महाराज राजेन्द्रं मसूदनः ॥ ३४ ॥
स्पर्शायामास हस्तेन गजं गंधर्वमेव च ॥ तौ च
सृष्टौ ततः सद्यो दिव्यमाल्यांबरावुप्तौ ॥ ३५ ॥
तमेव मनसा प्राप्य जग्मन्नुस्त्रिदयालयम् ॥ त-
तो दिव्यवपुर्भूत्वा हस्तिराट्परमंपदम् ॥ ३६ ॥

मो-

१६

गच्छतिरममहाबाहोनारायणपरायणः॥
ततो नारायणः श्रीमान्यो च्चि त्वा गजोत्तम
म् ॥ ३७ ॥ ऋषिभिस्तूयमानोऽग्नेर्वेदगुह्यप
राक्षेत् ॥ ततः सप्तगवान्बिष्णुदुर्विज्ञेयगतिः
प्रभुः ॥ ३८ ॥ शंखचक्रगदापाणिरंतर्धानं
समाविशत् ॥ ॥ वैशंपायन उवाच ॥ ॥
गजेन्द्रमोक्षणं श्रुत्वा कुंतीपुत्रोऽयुधिष्ठिरः ॥
३९ ॥ प्रातृभिः सहितः सम्यक् ब्राह्मणेर्वेदपा
रगैः ॥ पूजयामास देवेशं पार्श्वस्थं मधुसूद

ग.
१७

नम् ॥ ४० ॥ विस्मयोत्फुल्लनयनः श्रुत्वाना
गस्यमोक्षणाम् ॥ ऋषयश्चमहाभागाः स
र्वे प्राञ्जलयस्थिताः ॥ ४१ ॥ अर्जवरेण्यंवरप
द्मनाभं महाबलं वेदनिधिं सरोत्तमम् ॥
तं वेदगुह्यं पुरुषपुराणं बवं दिरे वेदविदां व-
रिष्ठम् ॥ ४२ ॥ एतत्पुण्यमहाबाहो नराणां
पुण्यकर्मणाम् ॥ दुःस्वप्नदर्शने घोरे श्रु-
त्वापापैः प्रमुच्यते ॥ ४३ ॥ तस्मात्संहिम-
हाराज प्रपद्य शरणं हरिम् ॥ विमुक्तः स

मा०

१७

वर्षापेभ्यः प्राप्स्यसे परमंपदम् ॥ ४४ ॥
यदा महाग्राहगृहीतकान्तरं स्रुपुष्यते पद्म
वने महाद्विषम् ॥ विमोक्षयामास गजं नार्द
नोदुःस्वप्ननाशं च स्रुवीदयं सदा ॥ ४५ ॥ प
रंपराणां परमंपवित्रं परेशमीशं स्रुलोक
नाथम् ॥ स्रुस्रु ररचितपादपद्मं सनातनं
लोकगुरुं नमाभि ॥ ४६ ॥ वरंगजस्मरणा
द्विसुक्तिहेतुं पुरुषवरं स्तुतिदिव्यदेहगीतम्
सततमपि पठंत्ये तु तेषामभिहितं मरणां

ग.
१८

तककिल्बिषापहंस्यात् ॥ ४७ ॥ धर्मदृढः स्मृ
तिर्बन्धमूलो वेदस्त्वं धः पुराणशाखात्स्यः ॥ ३
तुकुसुमोमोक्षफलो मधुसूदनपादपोजय
ति ॥ ४८ ॥ नमो ब्रह्मण्य देवाय गोब्राह्मणाहि
ताय च ॥ जगद्धिताय कृष्णाय गोविंदाय न
मोनमः ॥ ४९ ॥ आकाशात्पतितं तीर्थं य-
था गच्छति सागरम् ॥ सर्वदेवनमस्कारः के
शवं प्रति गच्छति ॥ ५० ॥ वेदे रामायणे चैव
पुराणे भारते तथा ॥ आदौ मध्ये तथा चांते ॥

सो०

१८

हरिः सर्वत्रगीयते ॥ ५१ ॥ सर्वरत्नमयो मेरुः
सर्वाश्चर्यमयं नभः ॥ सर्वतीर्थमयी गंगा स
र्वदेवमयो हरिः ॥ ५२ ॥ गीता सहस्रनामैव
स्तवराजो ह्यनुस्मृतिः ॥ गजेन्द्रमोक्षणं चैव
पंचरत्नानि भारतैः ॥ ५३ ॥ ॥ इति श्रीम
न्महाभारतेशान्तिपर्वणि अनुशासनिके प
द्मीष्मद्युधिष्ठिरसंवादे गजेन्द्रमोक्षः समाप्तः ॥
श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ शतसंभवतु
श्रीरस्तु ॥ ॥ श्रीविष्णुः प्रसन्नमस्तु

(38)

दीपंचरत्नासहितभगवद्गीता

मिति वैशाखकृष्ण १ शके १७८७ क्रोधन
नामसंवत्सरीं छापिलीअसेतहिनेदंपुस्तकं
समाप्तम् ॥ ॥समाप्तयं ग्रंथः॥

३३ २५१०७

इति गजेंद्रमोक्षः समाप्तः